

LTMS

بروزترین مرجع

دوره های ضمن خدمت فرهنگیان

ltmsyar.ir

همه آنچه برای انجام دوره های ضمن خدمت لازم است را
تنها از سایت و کانال ما دنبال کنید :

t.me/ltmsyarir

www.LTMSYAR.ir

(برای ورود به سایت و کانال تلگرام لینک های بالا را بفشارید.)

نظارت بالینی چیست؟

اگر قرار است تغییری در نظام آموزشی و تغییری در مدارس رخ دهد باید مهمترین عنصر نظام آموزشی یعنی معلم را به عنوان هدف اصلی قرار داد. معلم را زمانی که ارزش یاد می‌کنیم یعنی دانش او یعنی حرفه‌ی معلمی یعنی سطح علمی معلم را در رابطه با فرآیند یاددهی یادگیری باید مورد هدف قرار داد. مدیران مدارس مهمترین وظیفه‌شان بستر سازی برای فرآیند یاددهی یادگیری می‌باشد و این بستر سازی فقط و فقط از طرق معلمان اتفاق می‌افتد. مدیران خیلی کم وقت را برای دانش آموزان و برای یادگیری محتوای درسی دانش آموزان قرار می‌دهند. مدیران از طریق معلمان در فرآیند یاددهی یادگیری تاثیر گذار هست که ما به این کارکرد مدیر رهبری آموزشی یا رهبری نظارتی می‌گوییم

منظور از نظارت آموزشی رشد حرفه‌ای معلم می‌باشد. به معنی این هست که معلم را از آن سطحی که قرار دارد به سطح بالاتر ببریم بنابراین هدف بالا بردن سطح عملکرد معلمان است. که این نیز به نوبه خود باعث یاددهی و یادگیری می‌شود پس هدف از نظارت آموزشی رشد حرفه‌ای معلم است و منطقی درک درستی از دنیای پیچیده حاکم بر کلاس درس است و کمک به معلم برای آگاهی پیدا کردن نسبت به رفتارهای آموزشی و پیامدهای آن برای دانش آموزان می‌باشد.

در این کتاب نظارت آموزشی را تحت عنوان بالندگی حرفه‌ای معلم معرفی شده است.

منظور از بالندگی حرفه‌ای معلم:

تمام تجارب طبیعی بینی تجربه‌های معلم، یادگیری و فعالیت‌های آگاهانه چه بصورت جمعی و چه بصورت انفرادی، برنامه‌ریزی شده، فواید مستقیم و غیر مستقیم، برای تک تک معلمان، گروه‌ها و مدرسه که به ارتقا کیفیت آموزشی در کلاس درس تحت عنوان بالندگی حرفه‌ای ارزش یاد می‌شود. با این تعریف تقریباً بین وضع موجود نظام‌های ضمن خدمت و آنچه که در منابع علمی جدید وجود دارند تفاوت اساسی قائل شده ایم

رویکرد یا پارادایم جدید

آموزش معلمان چیست؟

رویکرد قدیم	رویکرد جدید
انتقال دانش به معلمان	ایجاد فرصت برای یادگیری معلمان
مسئول یادگیری معلم دیگران هستند	مسئول یادگیری خودشان هستند
آموزش‌های ضمن خدمت	آموزش‌های حین خدمت

یادگیری مقطعی	یادگیری مادام العمر و دائمی
یادگیری فردی	یادگیری مشارکتی

انواع رشد حرفه ای (گزینه های نظارتی) چیست؟

در دسته بندی اول آموزش ها را به دودسته تقسیم می کنیم

*آموزش های ضمن خدمت

*آموزش های حین خدمت آموزش های حین خدمت آموزش هایی است که در مدرسه اتفاق می افتد

در دسته بندی دوم آموزش های حین خدمت به دودسته تقسیم می شوند

۱. مشاهده مستقیم تدریس معلم از جمله نظارت بالینی ، مربیگری همتا ، نمایش تدریس ، تدریس مشترک ، کمک به معلمان با استفاده از ابزار و وسایل آموزشی می باشد

۲. رشد حرفه ای غیر مستقیم از جمله یادگیری خود راهبری معلم ، تحقیق مشارکتی (اقدام پژوهی) ، گروه های رشد حرفه ای مشارکت محور (شورا ها) می باشد.

نظارت کلاس درس محور یا نظارت بالینی چیست؟

فرآیند نظارت و راهنمایی معلم ، که در آن یک معلم و یک ناظر نقش دارند ، نظارت بالینی یا نظارت کلاس درس نامیده می شود. که بطور مستقیم به هدایت و کمک معلم می شتابد. نظارت بالینی به فرآیند آگاهانه دخالت کردن در کار معلم است اما این دخالت مزاحمتی نیست به معنی کمک کردن بسترسازی کردن می باشد

هدف نظارت آموزشی بالینی اصلاح فرآیند یاددهی و یادگیری از طریق همکاری حرفه ای ناظر آموزشی و معلم می باشد. و بعد از آن اصلاح یادگیری دانش آموزان است

ویژگی نظارت آموزشی بالینی چیست؟

۱. دخالت آگاهانه و برنامه ریزی شده است ۲. فرآیندی هدف مدار است ما به دنبال حل مشکل خاصی از معلم هستیم ۳. تنشی سودمند است که بین معلم و ناظر اتفاق می افتد اما ناظر باید تنش را تا جای ممکن کم کند و به سمت یاددهی برود ۴. کم کردن فاصله بین ناظر و معلم (همکاری حرفه ای). تا جایی که ناظر می تواند باید نگاه رسمی و اداری بکاهد و فاصله بین خود و معلم را کم کند.

چرخه نظارت بالینی:

این چرخه شامل چند فرآیند است که به آن خواهیم پرداخت قبل از آنکه به خود چرخه پردازیم به حواشی که اطراف آن است و آن را احاطه کرده است بستر سازی می باشد و نکته دوم که خیلی مهم است و هسته مرکزی این هسته را نشان می دهد و به نوعی هسته نظارت بالینی است ناظر باید با این چرخه به معلمان کمک کند که در فرآیند یاددهی و یادگیری شان تفکر کنند و پژوهش کنند. بستر چرخه که همان ایجاد آمادگی است به چه معنی می باشد: ما هر کاری که می خواهیم انجام دهیم باید شخص یاد گیرنده را آماده کنیم باید بستر هایی برای یادگیری آن شخص ایجاد کنیم پس نیاز است که مقدماتی قبل از یادگیری ایجاد کنیم که همان آماده سازی بستر می باشد

این آماده سازی یا بستر سازی شامل چه مواردی می باشد؟ می شود در یک دسته بندی کلی شامل جو روانی اجتماعی شود و آمادگی ساختاری.

در بعد جو روانی اجتماعی بحث اعتماد سازی ، برقراری ارتباط مثبت ، اطلاع یافتن ناظر از نظام باور معلم ، ایجاد آمادگی در فرهنگ و جو مدرسه و آموزش به خود معلم و کسانی که با معلم ارتباط دارند (مسئولین مدرسه) را داریم در بعد ساختاری ماباید زمینه بستر فیزیکی و قوانین و بستر حامیان را برای این کار فراهم کنیم.

مراحل چرخه نظارت بالینی:

اولین مرحله نشست قبل از مشاهده: صحبتی رو در رو بین معلم و ناظر آموزشی است تا فرآیند مشاهده از کلاس معلم را هدف مدار و نظام مند کند. قاعده این است که قبل از اینکه مستقیماً وارد کلاس درس شویم بتوانیم در یک جلسه اهداف خومون را و هدف از نظارت و اطمینان بخشی به معلم را ایجاد کنیم. هدف نشست قبل از مشاهده فراهم کردن مقدمات ضروری و توافق در زمینه های مورد نظر است برای رفتن در کلاس درس.

بایسته های نشست قبل از مشاهده : ۱- باید به معلم اطمینان دهیم که اطلاعات محرمانه می ماند ۲- کاهش اضطراب معلم ۳- این نشست می تواند به ناظر کمک کند تا پیش فرضی در مورد رفتار ها یا افکار معلم در سر نداشته باشد. ۴- طرفین باید در مورد مدت زمان حضور ناظر در کلاس و محل استقرار او را با یکدیگر توافق کنند. ۵- توافق در نقش ناظر و معلم در طول بازدید ۶- تعیین کنند که ناظر چه موضوعی را بازدید خواهد کرد ۷- توافق ناظر آموزشی و معلم درباره نشست بعد از مشاهده

فعالیت های نشست قبل از مشاهده

*درک مشترک ناظر و معلم از فرآیند مشاهده

*دلیل و هدف مشاهده را مشخص کنیم

*تمرکز مشاهده (موضوع مورد مشاهده

*روش و نوع مشاهده (ابزار های مشاهده)

*روشن سازی انتظارات ناظر و معلم

اگر این چرخه را با نخستین مرحله اش خوب طی کنیم مرحله بعد زمان وارد شدن به کلاس درس است

دومین مرحله مشاهده کلاس درس: چه چیزهایی در کلاس درس باید مشاهده شود؟

من به عنوان ناظر باید وارد کلاس درس بشوم و آن چیزی که در کلاس درس اتفاق می افتد باید نظاره گر باشم من می توانم تمام جنبه های کلاس درس را مشاهده کنم اما کار سخت و پیچیده ای است ما در جلسه قبل از مشاهده مشخص کردیم که دنبال چه چیزی هستیم و معلم مشکلات خود را بیان کرده است پس دنبال رفتارهای معلم در زمینه خاص هستیم توصیه اکید می شود که ما اگر بخواهیم همه جنبه های تدریس را مشاهده کنیم از ابزار های صوتی و تصویری استفاده کنیم. یکی از بزرگترین آسیب هایی که برای معلم در این مرحله نظارتی قرار دارد یک ناظر بی تجربه ای است که تمایل داشته باشد در یک گوشه کلاس درس بنشیند و در آخر قضاوت شخصی خودش را انجام دهد. *در نظارت بحثی به عنوان قضاوت جایی ندارد ما اینجا نظاره گر غیر مزاحم هستیم و حتی می توانیم چیزی را نیز ثبت نکنیم

تفاوت های قضاوت، استنباط و مشاهده: * مشاهده توصیف آن چیزی که هست بدون هیچ دخل و تصرفی * برداشت شما از موضوعی * قضاوت ارزش گذاری کردن ادراک شماست

ما به عنوان ناظر بحثی به عنوان استنباط و برداشت های شخصی نداریم ما قرار است مشاهده کننده واقعه باشیم و قرار است بدون هیچ دخل و تصرفی آن موقعیت مورد نظر را تحلیل کنیم و بررسی کنیم

چه چیزی باید مشاهده شود؟

دو نوع رویکرد وجود دارد

۱) رویکرد جامع که شامل چهارچوب جامع تدریس و پرسش نامه های باز پاسخ و ویژه ی موقعیت

۲) رویکرد ویژه که شامل بررسی دانش آموزان (پاسخ ها، دانسته ها و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان) و موفقیت دانش آموزان در آزمون های منطقه ای و استانی

ناظر آموزشی حق مداخله در کلاس درس را ندارد برای مثال معلم اگر اشتباه کرد حق ندارد در طول زمان تدریس گوشزد کند ناظر باید ساکت و آرام بنشیند و داده های مورد نظرش را جمع آوری کند

چگونه باید داده ها را جمع آوری کنیم؟

- یادداشت برداری توصیفی از اتفاقات کلاس - تعامل دانش آموزان با یکدیگر و تعامل معلم با دانش آموزان - نمودارهای مشارکت فعال دانش آموزان در یادگیری - ضبط ویدیویی یا صوتی - مجموعه کارهای دانش آموزان

یادمان باشد که موقعیت هر کلاس خاص و ویژه است بنابراین ابزارهایی که پیشنهاد می شوند به عنوان ناظر می توانید از آنها کمک بگیرید و یا ابزار خاصی تولید کنید

سومین مرحله تحلیل و تفسیر: تحلیل و تفسیر باید بکنیم و انتخاب نوع برخورد با معلم می باشد ما باید اتفاقات کلاس درس را مکتوب کنیم خلاصه کنیم دسته بندی کنیم تفسیر کنیم و در نهایت پس از تفسیر نوع برخورد با معلم را مشخص کنیم نوع برخورد با معلم وابسته است به میزان بلوغ حرفه ای و روانی معلم. و اینجا توسیه می کنیم که ناظر آموزشی نباید از معلمین بیرون مدرسه انتخاب شده باشد و ناظر آموزشی باید از بین معلمان مدرسه باشند که مراحل قبلی به نحوه احسن اجرا شود

چهارمین مرحله انتخاب رویکرد

برای انتخاب رویکرد نظارتی با معلم از پیوستار رفتار نظارتی باید استفاده شود که شامل ۱۰ بخش است :

گوش دادن - شفاف سازی - تشویق - تفکر - ارائه - حل مساله - مذاکره - هدایت - استاندارد سازی - تقویت

هر طرف این پیوستار یک مسئولیتی معلم دارد و یک مسئولیت ناظر در بخش اول پیوستار که گوش داد است مسئولیت معلم به حداکثر می رسد و مسئولیت ناظر به حداقل و در منتهی الیه قسمت دیگر پیوستار یعنی تقویت مسئولیت معلم به حداقل می رسد و مسئولیت ناظر به حداکثر ما ترکیبی بین پیوستار رفتار نظارتی با ۴ رویکردی که برای چگونگی برخورد با معلم را داریم باهم ترکیب می کنیم

در کنار پیوستار رفتار نظارتی پیوستار رویکردهای نظارتی را داریم که از یک رویکرد غیر دستوری شروع می شود و بعد رویکرد همکاری و رویکرد اطلاعات دستوری و در نهایت به رویکرد کنترل دستوری ختم می شود که انتخاب هر کدام از این موارد به نوع بلوغ بستگی دارد در هر کدام از این رویکردها در واقع میزان استقلال معلم مشخص می شود رویکرد بین فردی غیر دستوری: یک رویکرد دمکراتیک می باشد و رویکردی است که پی برده اید معلم فردی است حرفه ای معلم بیشترین حق انتخاب برای طرح موضوع را دارد در بین معلمان ما معلمانی هستند که خودشان می توانند کمک حال دیگران باشند

رویکرد بین فردی همکاری: که در واقع بخشی از کارها به عهده ناظر است و بخشی بر عهده معلم ۵۰ درصد ناظر ۵۰ درصد معلم.

رویکرد بین فردی آگاهی دهنده دستوری: معلم نسبت به رویکرد قبلی حق انتخاب کمتری دارد بنابراین نقش ناظر پر رنگ تر خواهد شد

رویکرد کنترل دستورد: معلم هیچ حق انتخابی ندارد و تمام مراحل باید توسط ناظر طی شود

میزان حق معلم در رفتار های نظارتی

رویکرد	پیامد	حق انتخاب
غیر دستوری (خود راهبری)	طرح معلم	معلم بیشترین حق انتخاب دارد
مبتنی بر همکاری	طرح از سوی ناظر و معلم	هم ناظر هم معلم حق انتخاب دارند
آگاهی دهنده دستوری	طرح پیشنهادی ناظر	معلم از حق کمی برخوردار است
کنترل دستوری	طرح محول شده ناظر	معلم حق انتخاب ندارد

زمانی از رویکرد غیر دستوری استفاده می کنیم که معلم در سطح بلوغ بالایی باشد و معلم حرفه خودش را به نحوه احسن انجام دهد

زمانی از رویکرد مبتنی بر همکاری استفاده می کنیم که معلم از نظر سطوح بلوغ در حد متوسط است و تا حدودی نیاز به کمک دارد

و زمانی از رویکرد آگاهی دهنده دستوری استفاده می کنیم که معلم سطح بلوغ نسبتا پایینی دارد زمانی که معلم ممکن است که اطلاعاتی در زمینه محتوای درسی داشته باشد ولی نمی تواند در کلاس درس پیاده کند

و زمانی از رویکرد کنترل دستوری استفاده می کنیم که معلم از نظر بلوغ در سطح بسیار پایینی قرار دارد و اینجا ناظر باید وارد عمل شود

پنجمین مرحله جلسه هماهنگی با معلم: در نشست بعد از مشاهده معلم و ناظر در مورد نمونه هایی که در داده ها یافته اند و بر اساس میزان تاثیرشان بر یادگیری دانش آموزان با یکدیگر گفت گو می کنند. اگر ناظر در ذهن خودش رفتارهای نظارتی را انتخاب کرد می تواند مورد تادیب قرار بگیرد پس این نشست گفتگوی دوجانبه حرفه ای بر سر آنچه که در کلاس درس اتفاق افتاد و آنچه که بعدا اتفاق خواهد افتاد. پس دو نفر باید بر سر این موضوع به توافق برسند و نکته ی دیگری که باید یادآوری شود قرار است که معلم یاد بگیرد. پس در این جلسه معلم باید قانع شود و مشکلش را بپذیرد. هدف از این نشست کمک به معلم است و باز خرد دادن به معلم درباره عملکرد او است و این جلسه تهدیدی برای معلم نباید باشد و ناظر نباید متکلم وحده باشد چراکه باید تعامل صورت بگیرد و ناظر شنونده خوبی نیز باشد. بنابراین

تصمیمی که باید اتخاذ شود و برخورد با معلم شود در همین جا قرار دارد در پایان جلسه شما باید به عنوان ناظر بر اساس سطح بلوغ معلم و رویکرد ها را انتخاب کنیم و اگر رویکرد دستوری است فعالیت های معلم را باید مشخص کنیم. ششمین مرحله پیگیری: در صورت دستوری بودن منابع مشخص و زمان نیز برای معلم مشخص شود و پیگیری شود و اینجا نقطه تنش را می باشد. که به درایت و تدبیر ناظر بستگی دارد که تنش را به حداقل برساند و موفقیت حاصل شود هفتمین مرحله ارزیابی چرخه نظارت: پس باید به گذشته برگردیم و اگر مشکلی وجود داشته بررسی کنیم تا کار ادامه یابد برای یک چرخه جدید تا کار ادامه یابد.

برای اینکه چرخه نظارت را مورد ارزیابی قرار دهیم و بیاندیشیم چند سوال باید از خود پرسیم

*چقدر با مهارت، نشست ها را هدایت کرده ایم

*آیا طرح و برنامه خوبی برای نظارت آموزشی اجرا شد؟

*آیا مراحل جمع آوری اطلاعات منطقی است و با سوالات و یا نگرانی هایی که معلمان بیان کرده اند منطبق است؟

*آیا معلم مراحل نظارت آموزشی را با درکی بهتر از نقاط قوت کارش تمام می کند؟

*آیا درک درستی از اینکه آیا این نقاط قوت قابل افزایش هستند یا خیر؟

*به عنوان ناظر با شرکت در کلاس معلم چه چیزی یاد گرفتیم؟

*در مورد رفتار نظارتی خود چه چیزی یاد گرفتیم؟

*چگونه می توانم این کار را در آینده بهتر انجام دهیم؟

LTMS

بروزترین مرجع

دوره های ضمن خدمت فرهنگیان

ltmsyar.ir

همه آنچه برای انجام دوره های ضمن خدمت لازم است را
تنها از سایت و کانال ما دنبال کنید :

t.me/ltmsyarir

www.LTMSYAR.ir

(برای ورود به سایت و کانال تلگرام لینک های بالا را بفشارید.)